

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates - Nummer 24, 2018

Nummer 24, 2018

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2018:10101](#) 20-11-2018

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2018:4195](#) 13-11-2018

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2018:3654](#) 31-08-2018

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2018:3061](#) 22-05-2018

Rechtbank

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:11930](#) 04-10-2018

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2018:13811](#) 18-09-2018

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2017:5279](#) 10-10-2017

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2017:16711](#) 02-08-2017

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Executeurs tijdens eerste aanleg buiten spel door wettelijke vereffening. Niet-ontvankelijk in hoger beroep.

Erflater heeft drie van zijn erfgenamen tot executeurs benoemd. Zij komen als executeurs in hoger beroep tegen vonnissen waarin hun vorderingen als eisende partijen zijn afgewezen. Tijdens het geding in eerste aanleg is aan hun hoedanigheid van executeurs een einde gekomen door beneficiaire aanvaarding (art. 4:202 lid 1 onder a BW jo. art. 4:149 lid 1 onder d BW). Dit bracht een gezamenlijke taakuitoefening van de erfgenamen met zich (art. 4:195 BW jo. art. 4:198 BW). Artikel 3:171 BW is hier niet van toepassing (art. 4:222 BW). Het geding in eerste aanleg is op naam van de oorspronkelijke partijen voortgezet, de schorsingsgrond van artikel 225 lid 1 onder c Rv is niet ingeroepen.

De appèldagvaarding is vervolgens namens de drie executeurs aan geïntimeerden betekend. Op dat tijdstip waren de gezamenlijke erfgenamen vereffenaars en als zodanig slechts gezamenlijk bevoegd tot het aanwenden van een rechtsmiddel (art. 4:198 BW, art. 4:211 lid 2 BW). De drie voormalige executeurs zijn niet-ontvankelijk. Dit zou evenmin het geval zijn als zij tevens als erfgenamen hadden geageerd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 20-11-2018

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2018:10101

Zaaknummer: 200.208.739/01

Rechters: W. Breemhaar, B.J.H. Hofstee en D.H. de Witte

Wetsartikelen: 3:171 BW, 4:149 BW, 4:195 BW, 4:198 BW, 4:202 BW, 4:211 BW, 4:222 BW en 225 Rv

RECHTSPRAAK

Machtiging voor verwerping namens minderjarige erfgenaam in buitenland. Nederlandse rechter onbevoegd.

De wettelijk vertegenwoordigers van een minderjarige erfgenaam die in Indonesië woont, verzoeken machtiging om de nalatenschap namens de minderjarige te verwerpen (art. 4:193 BW). De kantonrechter verklaart zich onbevoegd.

Artikel 5 Rv geeft de Nederlandse rechter slechts rechtsmacht als het kind in Nederland gewone verblijfplaats heeft – quod non – of sprake is van een uitzonderlijk geval, waarbij de Nederlandse rechter zich wegens de verbondenheid van de zaak met de rechtssfeer van Nederland in staat acht het belang van het kind naar behoren te beoordelen. Dit laatste is volgens de kantonrechter niet aan de orde.

Het gaat hierbij uitsluitend om de vraag of de minderjarige voldoende band met Nederland heeft. Het enkele feit dat de minderjarige de Nederlandse nationaliteit bezit, is onvoldoende. Dat de nalatenschap in Nederland wordt afgewikkeld zegt iets over de verbondenheid van de nalatenschap met Nederland, maar niets over de verbondenheid van de minderjarige met Nederland.

Dat het niet mogelijk is vanuit Indonesië de verwerping te regelen, kan op zichzelf geen grond ervoor zijn dat de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft. Bovendien dient naar Indonesisch recht beoordeeld te worden in hoeverre een rechterlijke machtiging vereist is en alleen als dat het geval is, zal de Indonesische rechter zich daarover moeten uitlaten.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 18-09-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:13811

Zaaknummer: 7117181 EJ VERZ 18-73090

Rechters: C.W.D. Bom

Wetsartikelen: 4:193 BW en 5 Rv

RECHTSPRAAK

Schenking door voormalige ANBI ter lediging van schulden niet vrijgesteld.

Een goeddoelstichting (ANBI) heeft als doel om financieel hulpbehoevende mensen te helpen. In 2014 schenkt de stichting aan X in de vorm van kwijtschelding van een schuld. De stichting is op dat moment geen ANBI meer. In geschil is of de schenking is vrijgesteld van schenkbelasting op grond van artikel 33 lid 1 onder 8, 10 of 13 SW 1956.

Omdat de stichting ten tijde van de schenking geen ANBI meer was en evenmin een SBBI, is artikel 33 lid 1 onder 10 en 13 SW 1956 niet van toepassing.

Wat betreft artikel 33 lid 1 onder 8 SW 1956 verwijst de rechtbank naar HR 27 maart 1985 (BNB 1985/166). De Hoge Raad legde deze vrijstelling aldus uit dat het door de begiftigde verkregene slechts is vrijgesteld voor zover de begiftigde dat nodig heeft om het gedeelte van zijn schulden te betalen dat hij na te gelde maken van al zijn vermogensbestanddelen niet in staat is te voldoen. Omdat banktegoeden van X hoger waren dan zijn schuld aan de stichting, kan reeds daarom artikel 33 lid 1 onder 8 SW 1956 geen toepassing vinden. Dat X mogelijk ook een andere invorderbare schuld had, maakt dit niet anders, nu deze andere schuld in 2014 niet is ingevorderd.

Zie voor schenkingen door de stichting aan een familielid van X: ECLI:NL:RBDHA:2018:11929.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 04-10-2018

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2018:11930

Zaaknummer: AWB - 17 _ 6881

Rechters: M.A. Dirks

Wetsartikelen: 33 SW 1956

RECHTSPRAAK

Erflater werkte aan doorstart landbouwbedrijf. Beroep op bedrijfsopvolgingsfaciliteit afgewezen, want niet voldaan aan de eenjaarsbezitseis.

Erflater exploiteerde tijdens leven een landbouwbedrijf met zijn broer. Na het overlijden van de broer verkocht erflater de boerderij, maar hield hij de landbouwgrond aan. Erflater wilde het familiebedrijf herstarten, aldus zijn twee erfgenamen (neef en nicht). Zij beroepen zich op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF) voor de erfbelasting, maar de inspecteur wijst dit af.

Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBZWB:2017:5810) was die afwijzing terecht, omdat niet is voldaan aan de eenjaarsbezitseis van artikel 35d SW 1956, ook al trof erflater maatregelen voor een doorstart in de vorm van een bv, waarmee ook de neef en nicht bemoeienis hadden. Het hof acht het ook niet aannemelijk dat de bv een voorperiode in de vorm van een door erflater gedreven IB-onderneming. En al zou men dit wel aannemen, dan is deze niet geruisloos in de bv ingebracht, zoals artikel 9 Uitvoeringsregeling schenk- en erfbelasting dan vereist.

De BOF is ook niet toepasbaar op de liquiditeiten en verpachte landbouwgrond die erflater ter beschikking heeft gesteld aan de bv. Terbeschikkingstelling van liquiditeiten wordt niet gefaciliteerd en de landbouwgrond stond niet feitelijk of rechtens ter beschikking van de bv, door de verpachting.

Tot slot is in geschil voor welke waarde de aandelen in de bv meetellen voor de erfbelasting. Het besluit van 17 januari 2013 (nr. BLKB2012/1221M) maakt het bij toepassing van de BOF mogelijk om uit te gaan van de lagere voortzettingswaarde (of waarde goning concern) in plaats van de (hogere) liquidatiewaarde. Omdat de BOF hier niet van toepassing is, kan men zich niet beroepen op dit besluit.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 31-08-2018

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2018:3654

Zaaknummer: 17/00720

Rechters: A.J. Kromhout, B.F.A. van Huijgevoort en W.M.G. Visser

Wetsartikelen: 35d SW 1956

RECHTSPRAAK

Geschillen over beschrijving en verdeling nalatenschap.

Vader overlijdt na moeder in 2012. Hij heeft dochter X tot executeur benoemd en zijn drie kinderen tot erfgenamen. Zuster Y vindt dat X als executeur onrechtmatig heeft gehandeld en bewist onder meer de boedelbeschrijving van X. X heeft deze eerst onderhands opgesteld en later bij een notaris onder ede bevestigd.

Omdat partijen twisten over de omvang van de boedel en verdeling daarvan, ziet de rechtbank aanleiding om zelf een boedelopstelling te maken en de verdeling vast te stellen (art. 3:185 BW).

De rechtbank acht X als executeur niet schadeplichtig. De rechterlijke inventarisatie van de boedel wijkt slechts in geringe mate af van de boedelopstelling door X en gesteld noch gebleken is dat X de boedel heeft benadeeld.

Bij de verdeling brengt de rechtbank de door X als executeur gemaakte notaris- en accountantskosten in redelijkheid voor rekening van de boedel, behalve voor het deel waarvan niet uit te sluiten is dat het werkzaamheden voor X in privé betreft.

De rechtbank neemt schattenderwijs aan dat X vaders inboedelgoederen ter waarde van duizend euro onder zich heeft. Gelet op de zeer slechte relatie en de opgelopen spanning tussen beide zusters, acht de rechtbank het opportuun deze goederen toe te delen aan X, onder verrekening van de waarde.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 02-08-2017

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2017:16711

Zaaknummer: C-09-511676-HA ZA 16-612

Rechters: S.J. Hoekstra

Wetsartikelen: 3:185 BW

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris kon verkoop van erflaters woning begeleiden. Voldoende onderzoek naar gerechtigdheid van ex-echtgenote.

Erflater is in 1986 gescheiden van X en in 2017 ongehuwd overleden. X verwijt de notaris – die zich als bij de nalatenschap betrokken notaris inschreef in het boedelregister, artikel 4:186 lid 2 BW – dat deze heeft meegewerkt aan de verkoop en overdracht van erflaters woning, zonder te onderzoeken of de woning tot een nog onverdeelde huwelijksgemeenschap behoorde.

Het hof wijst de klacht af. De echtgenoten waren slechts in gemeenschap van inboedel gehuwd en de woning is geleverd aan erflater. Ten aanzien van de inboedel kon de notaris, mede gelet op het tijdsverloop sinds de echtscheiding, afgaan op de mededeling dat de woning leeg was, zodat ook op dit punt niets meer te onderzoeken viel.

De notaris heeft niet overhaast gehandeld. Hij heeft X gewezen op de mogelijkheid om een advocaat te raadplegen en het standpunt van X voorgelegd aan de executeurs. Met de verkoopprocedure heeft de notaris gewacht totdat het dossier van X bij haar rechtsbijstandsverzekeraar gesloten was. De notaris heeft niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 13-11-2018

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2018:4195

Zaaknummer: 200.236.317/01 NOT

Rechters: J.H. Lieber, J.W.M. Tromp en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen: 4:186 BW

RECHTSPRAAK

Internationale nalatenschap. Conservatoir beslag in Suriname voor niet-opeisbare erfrechtelijke vordering. Toetsingskader Nederlandse rechter beperkt.

Kinderen van erflater – overleden in 1998 – hebben onder stiefmoeder en een stichting conservatoir beslag gelegd op Surinaams onroerend goed voor hun niet-opeisbare vorderingen (vergelijk HR 24 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1271). De kinderen betichten stiefmoeder ervan onroerend goed voor een veel te lage prijs aan de stichting te hebben verkocht. Hierdoor zou hun – nog niet-opeisbare – erfrechtelijke vordering op stiefmoeder – krachtens ouderlijke boedelverdeling (art. 4:1167 oud BW) – uiteindelijk niet voldaan kunnen worden (paulianeuze handeling).

Stiefmoeder en de stichting vorderen in kort geding veroordeling van de kinderen om opheffing van het beslag te bewerkstelligen. De voorzieningenrechter in eerste instantie (Rb. Rotterdam 5 oktober 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:7485) achtte zich bevoegd, aangezien alle gedaagden in Nederland wonen. Was opheffing door de rechter gevorderd, dan was de Nederlandse rechter volgens de rechtbank niet bevoegd geweest. De rechtbank wees het gevorderde af, omdat niet summierlijk de ondeugdelijkheid van het beslag was aangetoond (toetsingskader van art. 705 lid 2 Rv).

In hoger beroep acht het hof zich eveneens bevoegd – de gedaagden wonen in Nederland, artikel 4 lid 1 EEX-Verordening II – maar het hof legt een ander toetsingskader aan dan de rechtbank. Hoewel de Nederlandse rechter rechtsmacht heeft, is de rechter in Suriname het natuurlijke forum. De Nederlandse kortgedingrechter past daarom terughoudendheid. Bemoeienis is slechts in uitzonderlijke gevallen gerechtvaardigd en die omstandigheden doen zich hier niet voor. Dat stiefmoeder niet om een rechterlijke opheffing van het beslag vraagt, maar om een veroordeling van de kinderen om opheffing te bewerkstelligen, doet aan het beperkte toetsingskader niet af. De veroordeling zou de facto immers tot opheffing van het beslag leiden. De grieven van stiefmoeder horen thuis in een opheffingskortgeding bij de Surinaamse rechter.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 22-05-2018

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2018:3061

Zaaknummer: 200.227.291/01

Rechters: A.H.N. Stollenwerck, C.M. Warnaar en F. Ibili

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW, 4 EEX-Verordening II en 705 Rv

RECHTSPRAAK

Bewindvoerder pas in charge na vereffening nalatenschap.

Vader heeft zijn minderjarige kinderen tot enige erfgenamen benoemd en zijn broer tot bewindvoerder over hun erfdelen (tot 25 jaar) (art. 1:253i lid 4 BW en tijdens meerderjarigheid art. 4:153 BW). De kinderen hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Vader heeft geen executeur benoemd. De ex-echtgenote, moeder van de kinderen, verlangt van de bewindvoerder rekening en verantwoording.

Omdat nog geen vereffening van de nalatenschap heeft plaatsgevonden en nog onbekend is welke goederen onder het bewind vallen, kan de facto van de bewindvoerder geen rekening en verantwoording worden gevorderd, aldus de kantonrechter. Door het ontbreken van de noodzakelijke (art. 4:195 BW) vereffening (en verdeling) kan de bewindvoerder immers nog geen invulling geven aan zijn taken.

Bij gebreke van een executeur en (benoemde) vereffenaar, zou de ex-echtgenote als ouder van de minderjarige kinderen belast zijn geweest met de wettelijke vereffening, vermoedelijk tegen de wens van erflater in. Nu de kinderen inmiddels meerderjarig zijn, moeten zij zelf zorgdragen voor de vereffening. Volgens de kantonrechter ligt het voor de hand dat zij dit samen met de bewindvoerder doen. Hoewel de bewindvoerder feitelijk zijn taken pas kan oppakken als duidelijk is dat er een positief saldo resteert na de vereffening, zal het betrekken van de bewindvoerder tegemoet komen aan de wens van vader om het beheer van het vermogen aan de zorg van een bewindvoerder toe te vertrouwen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 10-10-2017

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2017:5279

Zaaknummer: 5796683

Rechters: A. van der Meer

Wetsartikelen: 1:253i BW, 4:153 BW en 4:195 BW